ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud pro mládež projednal ve veřejném zasedání konaném dne 11. 6. 2026 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jiřího Bednáře, Ph.D., a soudců JUDr. Milana Štejra a Mgr. Ondřeje Kubů odvolání, které podala státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, soudu pro mládež, ze dne 17. 2. 2026, č. j. 102 Tm 7/2025-327, a rozhodl

takto:

Podle § 259 odst. 2, 3 trestního řádu se z podnětu podaného odvolání státní zástupkyně napadený rozsudek doplňuje tak, že při nezměněném výroku o vině a trestním opatření se mladistvému podle § 22 odst. 1 písm. b) zákona o soudnictví ve věcech mládeže ukládá ochranná výchova.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, soudu pro mládež (dále též krajský soud), ze dne 17. 2. 2026, č. j. 102 Tm 7/2025-327, byl mladistvý [jméno] [příjmení] uznán vinným za užití ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věci mládeže (dále jen z. s. m.) proviněním sexuálního útoku podle § 185a odst. 1 alinea prvá, odst. 3 písm. a), písm. b) tr. zákoníku, jehož se měl dopustit tím, že

v době od dne 19. 3. 2025 do dne 3. 4. 2025, ve Výchovném ústavu Boletice nad Labem na adrese Vítězství 70, Děčín XXXII - Boletice nad Labem, kam byl mladistvý [jméno] [příjmení], umístěn pro výkon ústavní výchovy rozsudkem Okresního soudu v Děčín ze dne 13. 2. 2025, č. j. 10 P 3/2016-87, který nabyl právní moci dne 25. 2. 2025, v úmyslu uspokojení svého sexuálního pudu, nejprve vyhrožoval poškozenému [jméno] [příjmení], narozenému [datum], který byl umístěn pro výkon ústavní výchovy rozsudkem Okresního soudu Chomutov ze dne 31. 7. 2024, č. j. 17 Nc 3701/2024-73, který nabyl právní moci dne 14. 8. 2024, do téhož výchovného ústavu, na společně obývaném pokoji č. 312, že na něj hodí deku a bude ho fackovat, že mu dá penis do análního otvoru, do ucha a do pusy, dále začal poškozenému vyhrožovat, že mu ho tam strčí, nebo ho zbije, a ve večerních hodinách přes poškozeného skutečně opakovaně hodil deku a

mlátil ho, přičemž toto vyvrcholilo dne 3. 4. 2025 po 21:00 hodině, kdy poškozenému sdělil, že pokud mu olízne penis, nechá ho být, jinak ho zbije, poškozený ze strachu mladistvému z důvodu jeho jednoznačné fyzické převahy vyhověl a olízl mu jedenkrát jeho ztopořený penis, načež mladistvý požadoval po poškozeném obnažení i jeho penisu, s tím, že mu ho také olízne, jinak, že řekne ostatním, že mu poškozený olízl penis, přičemž poškozený se této výhružce podvolil a nechal si jednou olíznout špičku penisu, když mladistvý si byl vědom věku poškozeného nezletilého.

2. Za uvedené provinění byl mladistvý odsouzen k trestnímu opatření odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem výkonu trestního opatření na zkušební dobu v trvání tří let.

3. Proti uvedenému rozsudku podala v zákonné lhůtě odvolání státní zástupkyně, jejíž odvolání směřuje výlučně proti chybějícímu výroku o uložení ochranné výchovy a setrvává na stanovisku, že v době vyhlášení rozsudku byly podmínky pro její uložení splněny. Uvádí, že tento návrh uplatnila již v obžalobě i v závěrečném návrhu, avšak soud prvního stupně jej neakceptoval s odůvodněním, že dosavadní ústavní výchova je postačující a že chování mladistvého se stabilizovalo. S tímto hodnocením se státní zástupkyně neztotožňuje. Argumentuje především aktuální zprávou výchovného ústavu ze dne 16. 3. 2026, z níž podle ní vyplývá, že mladistvý vykazuje výrazně účelové, prospěchářské a morálně narušené postoje, přičemž peníze a vlastní prospěch jsou pro něj hlavním motivem jednání. Zpráva podle ní dokládá, že mladistvý má potřebu dominovat nad ostatními, zneužívá své převahy vůči slabším chlapcům a je dlouhodobě ohrožen další trestnou činností, ať již páchanou jím nebo na něm. Za významné považuje i to, že obava z uložení ochranné výchovy byla pro mladistvého zjevně citelná, neboť nechtěl být zařazen do přísnějšího režimu, a že argument o zamýšleném přestupu na civilní učiliště byl podle vyjádření ústavu nepravdivý a účelově použitý. Dále státní zástupkyně zdůrazňuje, že údajné zlepšení chování, z něhož vycházel soud prvního stupně, bylo pouze dočasné a účelové, motivované blížícím se soudním rozhodnutím. Po vyhlášení rozsudku se totiž mladistvý podle zprávy výchovného ústavu dopustil dalšího závadového jednání, konkrétně odcizení částky 5 000 Kč své matce, v důsledku čehož mu byly pozastaveny pobyty u ní, a zejména dne 14. 3. 2026 přinesl do výchovného ústavu marihuanu, užíval ji tam a poskytl ji dalším dvěma nezletilým. Současně měl přiznat, že drogu do zařízení vozil opakovaně. Státní zástupkyně z toho dovozuje, že ústavní výchova na mladistvého nepůsobí dostatečně a nevede k reálné korekci jeho chování. V obecné rovině se pak odvolání státní zástupkyně zaměřuje na rozlišení mezi ústavní a ochrannou výchovou. Poukazuje na to, že ústavní výchova slouží primárně jako náhradní forma péče a není účinným prostředkem ke zvládání závažného protispolečenského či delikventního chování, neboť postrádá odpovídající donucovací a režimové nástroje. Naproti tomu ochrannou výchovu označuje za jediný vhodný prostředek, který umožňuje zvýšený dohled, přísnější bezpečnostní režim, oddělení rizikových dětí a cílené působení na jejich patologické vzorce chování. Za podstatné považuje i to, že ve specializovaných skupinách s menším počtem dětí a vyšším počtem pedagogů lze zajistit individualizovanější péči a účinnější výchovné vedení. Z těchto důvodů navrhuje, aby Vrchní soud v Praze sám doplnil napadený rozsudek a mladistvému ochrannou výchovu uložil.

4. Při veřejném zasedání u odvolacího soudu státní zástupkyně setrvala na svých výše uvedených odvolacích námitkách i návrhu na způsob rozhodnutí odvolacího soudu. Mladistvý prostřednictvím svého obhájce navrhl odvolání státní zástupkyně zamítnout jako nedůvodné s poukazem na analýzu ombudsmana z roku 2024, sp. zn. 10/2021/, která se zabývá ukládáním ochranné výchovy a ústavní výchovy, a ze které vyplývá, že v rámci České republiky dochází k nadužívání ochranné výchovy, a kde jsou akcentovány velmi rozdílné dlouhodobé problémy v chování dětí s ochrannou a ústavní výchovou. Nejčastějším jevem u dětí s ochrannou výchovou bylo dlouhodobé agresivní chování v rozsahu 78 %. U dětí s ochrannou výchovou se výrazně častěji objevila trestná činnost nad rámec posuzovaného činu, útěky z domova či ze školského

zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Obhajoba mladistvého má tedy za to, že ochranná výchova by v tomto daném případě neměla pro mladistvého význam, ba naopak by ho více přimknula k osobám, které se dopouštějí trestné činnosti. Ze zprávy výchovného ústavu nejsou poznatky, že by mladistvý z ústavní výchovy utíkal, tzn. že jej respektuje a není tedy důvod pro to, aby návrhu státní zástupkyně bylo vyhověno. Pracovnice OSPOD rovněž navrhla odvolání státní zástupkyně zamítnout, neboť měla ústavní výchovu u mladistvého, který ji respektuje, a neutíká z ní, za dostačující.

5. Protože Vrchní soud v Praze jako soud pro mládež (dále jen vrchní soud) neshledal důvod k zamítnutí či odmítnutí odvolání podle § 253 trestního řádu, přezkoumal při veřejném zasedání z podnětu podaného odvolání podle § 254 odst. 1 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, přihlížel jen tehdy, pokud mohly mít na správnost napadených výroků vliv.

6. Po seznámení se se spisovým materiálem a kontrole napadeného rozhodnutí ve shora vymezeném rozsahu dospěl vrchní soud k následujícím závěrům. V řízení, jež napadenému rozsudku předcházelo, nebyly shledány zásadnější procesní vady, které by měly za následek porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit řádné objasnění věci, a které mohly negativně ovlivnit správnost a zákonnost rozsudku. Orgány činné v trestním řízení respektovaly ustanovení trestního řádu garantující právo mladistvého na obhajobu, jakož v podstatě i ustanovení směřující k řádnému objasnění věci a upravující realizaci jednotlivých důkazů. Nutno ovšem nad rámec otázek přezkoumávaných v odvolacím řízení podotknout, že se to samé nedá říct o zajištění práv poškozeného, neboť [jméno] [příjmení] v řízení nebyl nijak zastoupen, ačkoli měl nárok na bezplatné zastupování zmocněncem podle § 51a odst. 2 trestního řádu, a není ani zřejmé, že by byl o této možnosti účinně vyrozuměn (jinak než obecným formulářovým poučením), což nenapravil ani krajský soud. Vzhledem k tomu, že mladistvý prohlásil svou vinu, a soud toto prohlášení viny přijal, nebylo k otázce viny dokazování prováděno a o vině krajský soud rozhodl právě na základě prohlášení viny, které odpovídalo i důkazní situaci zjištěné v přípravném řízení. Postup krajského soudu lze v tomto směru považovat za oprávněný a důvodný, neboť okolnosti, za kterých mladistvý vinu prohlásil, odpovídaly zákonným požadavkům, mladistvému se dostalo úplného a srozumitelného poučení o důsledcích jeho prohlášení viny a on toto prohlášení učinil dobrovolně a po poradě s obhájcem. Soud neměl žádný důvod nepřijmout prohlášení viny, proto prohlášení viny, které již zahrnovalo i zcela odůvodněnou změnu právního posouzení skutku krajským soudem, který byl předmětem obžaloby, přijal a následně mladistvého uznal vinného skutkově přesně podle podané obžaloby, což odpovídá tomu, jak mladistvý vinu prohlásil. Soud prvního stupně dále provedl v hlavním líčení velice pečlivé a úplné dokazování ve vztahu k otázkám mladistvému ukládaných opatření a postupoval v tomto směru v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 trestního řádu tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí. Provedené důkazy krajský soud z valné většiny také řádně vyhodnotil a vyvodil z nich i většinou správné závěry pro své rozhodnutí. Ohledně úvah o uložení trestního opatření proto nelze soudu prvního stupně nic zásadního vytknout a na jeho přiléhavé odůvodnění v tomto směru lze odkázat. Vrchní soud doplnil k návrhu státní zástupkyně dokazování o aktuální zprávu výchovného ústavu v Boleticích ze dne 16. 3. 2026. Vrchní soud z uvedené listiny zjistil, že mladistvý byl do zařízení umístěn na základě nařízené ústavní výchovy v důsledku dlouhodobě nevyhovujících rodinných a výchovných poměrů, pravidelného užívání návykových látek a dříve prověřované i projednávané jinak trestné či trestné činnosti. Současně zpráva výchovného ústavu popisuje jeho osobnost jako sociálně zdatnou, intelektově dostatečně vybavenou a schopnou rychlé adaptace na nové prostředí, avšak též jako účelově manipulativní, se sklonem přizpůsobovat své projevy očekávání okolí, obcházet pravidla a zneužívat převahy vůči slabším jedincům. Podle vyjádření je jeho jednání výrazně motivováno finančním prospěchem a uspokojením vlastních potřeb, přičemž odpovědnost za

vlastní chování přijímá pouze účelově a patologické vzorce jeho chování se jeví jako již zvnitřnělé. Vyjádření dále uvádí, že ačkoli mladistvý v počáteční fázi pobytu vykazoval určité dílčí pozitivní projevy, zejména ve vzdělávání a adaptaci na režim zařízení, jeho negativní osobnostní rysy a závadové chování přetrvávaly. Po přeřazení na odloučené pracoviště měl nadále projevovat sklony k dominanci, manipulaci a ponižování ostatních chlapců, zejména těch intelektově slabších. Současně se uvádí, že při soudním jednání účelově argumentoval údajným záměrem přestupu na civilní učiliště, ačkoli takový záměr podle zařízení reálně neexistoval, a že výsledek řízení vnímal jako příznivý a fakticky málo citelný postih. Následně mělo dojít i k dalšímu závadovému jednání, konkrétně k v odvolání státní zástupkyně citované krádeži finanční hotovosti matce a k přinesení marihuany do zařízení, jejímu užití a poskytnutí dalším nezletilým osobám, přičemž sám mladistvý měl připustit opakované vnášení této látky do ústavu. Po takto doplněném dokazování měl vrchní soud za to, že je možné rozhodnout o odvolání státní zástupkyně.

7. Samotné napadené rozhodnutí, k němuž krajský soud dospěl, se ve výroku o vině a trestním opatření, jak výše uvedeno, vyvarovalo veškerých pochybení. Vrchní soud se však zcela ztotožnil s klíčovými námitkami státní zástupkyně stran neuložení ochranné výchovy mladistvému. Krajský soud sice v daném případě relevantně popsal rozhodující okolnosti pro uložení trestního opatření a správně jej vyhodnotil ve vztahu k uložení podmíněného trestního opatření odnětí svobody, podle názoru vrchního soudu ale poněkud přecenil dosavadní kladné působení ústavní výchovy na mladistvého, neboť v tomto směru své závěry opřel ve výsledku zejména o deklarace mladistvého. Je tak zřejmé, že mladistvý se dopustil zvlášť závažného provinění, a jestliže krajský soud volil za situace, kdy kromě doznání a prohlášení viny žádná další okolnost mladistvému nijak zásadně nepolehčovala trestní opatření na samé spodní hranici zákonné trestní sazby a v podmíněné podobě, bylo již s ohledem na povahu a závažnost daného provinění nutno uvažovat o doplnění opatření, které by přiměřeně odpovídalo svým citelným dopadem do života mladistvého právě povaze a závažnosti spáchaného provinění. Navíc krajský soud velice pečlivě a podrobně vyhodnotil dosavadní minulost mladistvého, která skutečně nesvědčí v jeho prospěch, naopak jednoznačně dosvědčuje, že ve smyslu § 22 odst. 1 písm. b) zákona o soudnictví ve věcech mládeže byla dosavadní výchova mladistvého silně zanedbána. Své závěry o tom, že není třeba mladistvému ukládat ochrannou výchovu ovšem krajský soud opřel především o zjištění k očekávané budoucnosti mladistvého, což by obecně nebyl chybný postup, ale jak bylo zdůrazněno i výše, v případě mladistvého se i ve světle závěrů aktuální zprávy výchovného ústavu jeví dosavadní zjištění krajského soudu v tomto směru jako nedostatečně podložená. Rozhodně pak nelze aktuálně dospět k závěru, že mladistvý ústavní výchovu respektuje pouze na základě toho, že z ní neutíká, jak uzavírá obhajoba mladistvého i pracovnice OSPOD. Mladistvý při svém prospěchářském osobnostním nastavení zjevně využívá z ústavní výchovy to, co mu zde vyhovuje, tedy zajištění jeho základních životních potřeb, a přitom její podmínky vůbec nerespektuje a dělá si zde do značné míry, co chce. Zdá se, že zde nejen pravidelně užívá návykové látky, ale dokonce je sám distribuuje ostatním chovancům, majetkového deliktu se měl dopustit vůči vlastní matce krátce po odsouzení soudem prvého stupně. Celkově tedy aktuální zpráva výchovného ústavu skutečně výrazně podporuje závěr státní zástupkyně, že dosavadní režim ústavní výchovy nepůsobí na mladistvého dostatečně účinně, neboť mu nebrání v pokračování manipulačního, dominantního a protiprávního chování. Pozitivní změny v jeho projevech proto i vrchní soud hodnotí spíše jako dočasné a účelové než jako projev skutečné nápravy, a za adekvátní doplnění ukládaného trestního opatření vrchní soud považuje režim s vyšší mírou dohledu a přísnějším výchovným působením. Proto vrchní soud dospěl k závěru, že vhodným doplňujícím opatřením k již uloženému trestnímu opatření krajským soudem je právě uložení ochranné výchovy mladistvému. Vzhledem k opakované protiprávní činnosti mladistvého se nelze oproti poukazu obhajoby v konkrétním případě mladistvého obávat toho, že by zrovna v jeho případě měla být ochranná výchova výrazně kriminogenním faktorem. Naopak je třeba vnímat to, že nevýchovně by na mladistvého mohl působit takový výsledek trestního řízení, který

by jeho jednání v projednávaném případě zanechal bez citelného důsledku. Nezanedbatelným rozměrem tohoto případu, který je třeba vzít v potaz vzhledem ke způsobu spáchání provinění mladistvým, tedy jako útok na spoluchovance, je také nutnost co možná nejvíce eliminovat možnosti mladistvého opakovat takové jednání vůči dalším chlapcům ve výchovném ústavu, což ochranná výchova také zajistí nepochybně mnohem účinněji. Ze všech těchto důvodů lze zcela přisvědčit argumentaci v odvolání státní zástupkyně, a i s ohledem na výše uvedené uzavřít, že podmínky ustanovení § 22 odst. 1 písm. b) zákona o soudnictví ve věcech mládeže pro uložení ochranné výchovy jsou v případě mladistvého jednoznačně naplněny.

8. Vzhledem ke všem výše uvedeným důvodům, tedy pro nedostatečnost krajským soudem ukládaného opatření vrchní soud napadený rozsudek po doplnění dokazování na základě odvolání státní zástupkyně doplnil nově o výrok o uložení ochranné výchovy.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Lze však proti němu podat dovolání. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení opisu písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud jako soud pro mládež.

Dovolání může podat nejvyšší státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obžalovaného, obžalovaný pak pro nesprávnost výroku, který se jej bezprostředně dotýká.

Obžalovaný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Důvody, pro které lze dovolání podat, jsou uvedeny v § 265b trestního řádu, nutný obsah dovolání je uveden v § 265f trestního řádu.

Rozsah a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Praha 11. června 2026

JUDr. Jiří Bednář Ph.D.
předseda senátu